

JURISPRUDENTIE
STAATS- EN BESTUURSRECHT
1849-2019

Redactie
Derk Bunschoten
Hans Peters

Ars Aequi Libri
Nijmegen 2019

ISBN: 978-94-9276-662-5

NUR 823

© 2019 Ars Aequi Libri, Nijmegen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Ars Aequi Juridische uitgeverij.

Voorzover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 j° het Besluit van 27 november 2002, *Stb.* 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp).

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de Stichting PRO (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp) te wenden. Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave ten behoeve van commerciële doeleinden dient men zich tot de uitgever te wenden.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is nagestreefd, kan voor de afwezigheid van eventuele (druk)fouten en onvolledigheden niet worden ingestaan en aanvaarden auteur(s), redacteur(en) en uitgever(s) deswege geen aansprakelijkheid.

Ontwerp omslag en binnenwerk: Nicolette Schuurman

VOORAF

Deze bundel bevat jurisprudentie uit de periode 1849-2019 ten behoeve van het onderwijs in het staats- en bestuursrecht. De selectie van 145 arresten en uitspraken berust op het onderwijsprogramma aan de Radboud Universiteit, afgestemd op die van enkele grote zusterfaculteiten. Verreweg de meeste rechterlijke uitspraken zijn in hun originele redactie opgenomen. In verschillende arresten van Europese rechters is wel geknipt met het oog op de omvang en hanteerbaarheid van deze jurisprudentiebundel.

Aan iedere uitspraak gaat een korte weergave vooraf van haar essentie voor het staats- en bestuursrecht. Aan de uitspraak is steeds een korte noot toegevoegd, met een educatief karakter. Daarin wordt de betekenis van de uitspraak uiteengezet en in verband met andere uitspraken in deze bundel geplaatst (steeds aangeduid met 'AA nr. 00') met het oog op het onderwijs in het staats- en bestuursrecht. Voor wetenschappelijke beschouwingen en verdieping dient de lezer andere verzamelingen van geannoteerde jurisprudentie te raadplegen, in boekvorm (*AB Klassiek* en *JB Select*) of tijdschrift (*AB, NJ* of *JB*). Laat uiteraard onverlet dat in de educatieve noot in deze bundel weleens naar die werken en annotaties wordt verwezen.

In deze zesde druk van de bundel jurisprudentie voor het onderwijs in het staats- en bestuursrecht is de selectie geactualiseerd en aangepast aan de eisen van het onderwijs. Daaraan hebben verschillende medewerkers van de Nijmeegse vaksecties staatsrecht en bestuursrecht meegewerkt, waarvoor dank. Zij staan vermeld op de achterzijde van het omslag.

Vanzelfsprekend zijn opmerkingen en suggesties voor verbeteringen welkom (D.Bunschoten@jur.ru.nl of J.Peters@jur.ru.nl).

Nijmegen, 1 juni 2019

Derk Bunschoten
Hans Peters

INHOUDSOPGAVE

Chronologische inhoudsopgave per instantie	XI
Alfabetisch register	XV
1. HR 05-10-1849	De Bourbon Naundorff 1
2. HR 13-01-1879	Meerenberg 3
3. HR 31-12-1915	Noordwijkerhout/Guldemond 6
4. HR 03-03-1919	Grenstractaat Aken 9
5. HR 13-02-1922	Wilnisser visser 12
6. HR 25-01-1926	Jamin 14
7. HR 18-02-1944	Duinwaterleiding 16
8. HR 25-02-1949	Doetinchemse woonruimtevoordering 23
9. HR 28-11-1950	APV Tilburg 27
10. HR 04-03-1952	Emmense baliekluyvers 31
11. HR 27-01-1961	Prof. Van den Bergh 33
12. HR 13-04-1962	Kruseman 37
13. HR 12-06-1962	Anti-conceptiva Bergen op Zoom 45
14. HvJEG 05-02-1963	Van Gend & Loos 48
15. HvJEG 15-07-1964	Costa/ENEL 52
16. HR 09-01-1968	Maastrichts schakelkastje 60
17. HR 24-01-1969	Pocketbooks II 62
18. HR 26-03-1971	Verkiezingsafpraak Elsloo 66
19. HR 03-12-1971	Onrechtmatige rechtspraak 71
20. HR 22-06-1973	Fluoridering 80
21. HR 09-11-1973	Limmen/Houtkoop 88
22. EHRM 21-02-1975	Golder 93
23. EHRM 07-12-1976	Handyside 102
24. HvJEG 09-03-1978	Simmenthal II 118
25. EHRM 26-04-1979	Sunday Times 121
26. HR 23-12-1980	APV Schiermonnikoog 131
27. ARRvS 12-01-1982	Paul Krugerbrug I 134
28. HR 25-06-1982	De Schans 138
29. EHRM 21-02-1984	Öztürk 141
30. HR 30-03-1984	Turkse werkneemster 150
31. HR 29-03-1985	Enka/Dupont 152
32. EHRM 23-10-1985	Benthem 154
33. HR 16-05-1986	Heesch/Van de Akker 160
34. HR 16-05-1986	Landbouwwliegers 166
35. HR 27-03-1987	Amsterdam/Ikon 170
36. HR 22-01-1988	Maimonides Lyceum 173
37. EHRM 21-06-1988	Ärzte für das Leben 176
38. HR 18-11-1988	Arubaanse verkiezingsafpraak 180
39. HR 14-04-1989	Harmonisatiewet 184
40. EHRM 24-05-1989	Hauschildt vs. Denmark 189
41. HR 23-06-1989	GCN/Nieuwegein II 201
42. EHRM 07-07-1989	Tre Traktörer Aktiebolag vs. Sweden 205
43. CRvB 16-11-1989	Ambtenaar-rij-instructeur 217
44. HR 26-01-1990	Windmill 220
45. HR 18-01-1991	Varkensmester I (Leffers/Staat) 223
46. HR 31-05-1991	Van Gog/Nederweert 227
47. HR 08-07-1991	Kunst- en antiekstudio Lelystad 230
48. HvJEG 19-11-1991	Francovich 233
49. HR 28-02-1992	Ambtenarenwet II (Changoe) 240

50.	HR	01-07-1992	Punitieve boete en sr. onrechtmatig verkregen bewijs	242
51.	HR	11-12-1992	Vlissingse brandweerkosten	245
52.	HR	18-06-1993	Verplichte aidstest	247
53.	HR	18-06-1993	Sint Oedenrode/Van Aarle	249
54.	ABRvS	30-12-1993	Verbod persconferentie	251
55.	HR	07-10-1994	Zomerhuisje Nieuwveen	255
56.	EHRM	09-12-1994	Schouten en Meldrum	261
57.	ABRvS	10-04-1995	Long Lin	268
58.	ABRvS	28-08-1995	Drugspand Venlo	272
59.	ABRvS	30-11-1995	Stichting Silicose Oud-Mijnwerkers	274
60.	ABRvS	16-01-1996	Ahold Vastgoed	279
61.	ABRvS	01-04-1996	Duivenhok Velp	283
62.	HR	26-04-1996	Rasti Rostelli	286
63.	ABRvS	09-05-1996	Praxis en Maxis	289
64.	ABRvS	19-09-1996	Chalet Caris	293
65.	HR	11-10-1996	Leenders/Ubbergen	296
66.	ABRvS	21-10-1996	Terugvordering subsidie	300
67.	EHRM	17-12-1996	Saunders	303
68.	HvJEG	20-03-1997	Alcan	306
69.	ABRvS	06-05-1997	Van Vlodrop	313
70.	CRvB	27-05-1998	Ambtshalve aanvulling van de rechtsgronden	318
71.	HR	12-05-1999	Arbeidskostenforfait	320
72.	ABRvS	19-08-1999	Winterbewaarprei	324
73.	EHRM	25-09-2001	Yakış vs. Turkey	326
74.	EHRM	29-01-2002	Auerbach	333
75.	CRvB	29-01-2002	Strijd met goede procesorde	340
76.	ABRvS	06-03-2002	Intrekking aanwijzingsbesluit raamprostitutie	343
77.	ABRvS	18-09-2002	Jetski's	345
78.	HR	21-03-2003	Waterpakt	348
79.	HR	28-03-2003	Mink K.	353
80.	EHRM	06-05-2003	Kleyn	360
81.	HvJEG	30-09-2003	Köbler	367
82.	HvJEG	07-01-2004	Wells	381
83.	HvJEG	13-01-2004	Kühne & Heitz	389
84.	HR	06-02-2004	Afghanistan	393
85.	ABRvS	18-08-2004	Bovenleidingportalen Duiven	395
86.	HR	02-11-2004	Rusttijden	399
87.	HR	19-04-2005	Verfbommetje	401
88.	ABRvS	21-06-2006	Lopik	404
89.	ABRvS	12-07-2006	SenterNovem	407
90.	ABRvS	23-08-2006	LTO-Noord	412
91.	EHRM	02-11-2006	Giacomelli vs. Italy	414
92.	ABRvS	08-11-2006	Venlo; égalité-beginsel	420
93.	HvJEG	07-06-2007	Van der Weerd e.a./Nederland	423
94.	CRvB	25-07-2007	Aangepaste auto	429
95.	HR	28-03-2008	Asha Horeca/Amersfoort	432
96.	ABRvS	01-10-2008	Stichting Openbare Ruimte	435
97.	HR	17-10-2008	Togolese asielzoekster	438
98.	EHRM	16-12-2008	Khurshid Mustafa and Tarzibachi vs. Sweden	442
99.	ABRvS	24-12-2008	Benzinestation Ameland	450
100.	CRvB	07-05-2009	Handen schudden	456
101.	CBB	03-06-2009	Wijziging vergunningenplafond	460
102.	HR	05-06-2009	Amsterdam/Geschiere	463
103.	ABRvS	12-08-2009	Planschade Oisterwijk	467
104.	HR	09-04-2010	SGP	470

105. CRvB	29-04-2010	Ten onrechte betaald wachtgeld	477
106. ABRvS	14-07-2010	Jezus redt	480
107. HR	17-06-2011	Arubaans statenlid; immuniteit	485
108. HR	08-07-2011	Etam/Zoetermeer	488
109. ABRvS	13-07-2011	Klokkengelui	494
110. HvJEU	24-01-2012	Dominguez	497
111. ABRvS	18-07-2012	Omega Properties	503
112. HvJEU	22-01-2013	Sky t. Oostenrijk	506
113. ABRvS	29-01-2014	Uniformering redelijke termijn	515
114. ABRvS	27-08-2014	Occupy	524
115. ABRvS	17-09-2014	Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio	529
116. HR	10-10-2014	Rookverbod	533
117. HvJEU	05-11-2014	Mukarubega	537
118. ABRvS	12-11-2014	Zwarte Piet	544
119. HR	19-12-2014	Ziektekostenverzekering	554
120. HR	18-09-2015	Staat/Habing	560
121. EHRM	08-10-2015	Korošec vs. Slovenia	566
122. ABRvS	16-03-2016	Paardenstal Haaren	573
123. ABRvS	16-03-2016	Inzet videoteam	577
124. ABRvS	15-06-2016	AH Cassandraplein	579
125. HR	05-07-2016	Levenslange gevangenisstraf	587
126. ABRvS	28-09-2016	Ligplaats Goes	599
127. ABRvS	23-11-2016	Herhaalde aanvraag nieuw	604
128. HR	24-03-2017	BMV/Bladel	608
129. ABRvS	02-08-2017	Interbest	613
130. ABRvS	23-08-2017	Tipgeld bouwfraude	620
131. ABRvS	23-08-2017	Mestbassin Mechelen	624
132. HvJEU	27-09-2017	Puškar	629
133. ABRvS	04-10-2017	B&B Den Bosch	636
134. ABRvS	04-10-2017	Aanlijngedod Bordeaux Dog	640
135. ABRvS	10-01-2018	Cultureel erfgoed Wassenaar	644
136. ABRvS	02-05-2018	Bestuurlijke waarschuwing	647
137. ABRvS	20-06-2018	Minicamping De Heksenketel	651
138. ABRvS	27-06-2018	Inspectie kinderopvang	655
139. ABRvS	15-08-2018	Pastafari	660
140. ABRvS	14-11-2018	Dwangsom afmeren Amsterdam	666
141. ABRvS	13-02-2019	Bibob-beleidsregels Eindhoven	669
142. CRvB	05-03-2019	Intrekking Pgb	671
143. ABRvS	06-03-2019	Prostitutie-inrichtingen A-Kwartier	674
144. ABRvS	24-04-2019	Gedoogde Hoogeloonse stal	679
145. ABRvS	29-05-2019	Amsterdams dakterras	686

FOTOKOPIEËN

2. HR	31-07-1878	Meerenberg	696
3. HR	31-12-1915	Guldemonnd/Noordwijkerhout	698
13. HR	12-06-1962	Anti-conceptiva Berg op Zoom	700